

Amsterdam, 14 juli 2022

Geachte heer/mevrouw,

Met belangstelling hebben wij het beleidsprogramma Klimaat gelezen. Het stemt positief dat de Rijksoverheid de regie neemt ten aanzien van de klimaatcrisis en een concreet plan presenteert om de ambities uit het Coalitieakkoord te realiseren. **Namens de Groene Zorg Alliantie pleiten wij ervoor de synergie tussen klimaat en gezondheid te benutten** in dit beleidsprogramma.

Als [Groene Zorg Alliantie](#) vertegenwoordigen we de stem van groene (toekomstige) zorgprofessionals; we zijn een koepelorganisatie van meer dan 150 aangesloten Green Teams en duurzaamheidscommissies uit de volle breedte van de zorgsector. We zetten ons in voor een klimaatneutrale, circulaire en ecopositieve zorgsector, omdat gezondheid sterk afhankelijk is van onze omgeving en het welzijn van de aarde.

De klimaatcrisis is actueel de [grootste bedreiging van de volksgezondheid](#). Meer dan 350 internationale gezondheidsorganisaties en 200 medische tijdschriften, inclusief Nederlandse, hebben de noodklok geluid en [riepen wereldleiders op tot onmiddellijke actie](#). Door klimaatverandering zullen [meer en andersoortige gezondheidsproblemen optreden](#), zoals meer allergieklachten, meer mentale problemen, en veranderende patronen van infectieziekten. In het huidige beleidsprogramma Klimaat wordt de link tussen de klimaatcrisis en gezondheid amper gelegd en dat is een gemiste kans. De afgelopen jaren is duidelijk gebleken hoe fundamenteel gezondheid is op zowel individueel niveau als voor het functioneren van onze maatschappij als geheel. Juist daarom is het **essentieel om de klimaatcrisis (ook) te adresseren als een gezondheidscrisis en om gezondheidsargumenten in te zetten voor klimaatactie**.

Paradoxaal genoeg draagt de zorgsector zelf substantieel bij aan de nationale vervuiling en CO₂ uitstoot. **Gezien 8% van de Nederlandse CO₂ uitstoot door de zorg wordt veroorzaakt, moet ook de zorgsector verduurzamen om de klimaatdoelen van het Coalitieakkoord te behalen.** Om integraal en efficiënt klimaat en gezondheid aan te pakken, is samenwerking tussen o.a. het ministerie van EKZ, het ministerie van VWS, en de zorgsector essentieel. Daarom doen wij u de volgende voorstellen voor het beleidsprogramma Klimaat:

- **Koppel formeel het beleidsprogramma Klimaat en de Green Deal Duurzame Zorg 3.0 voor het verduurzamen van de zorgsector (mitigatie).** Creëer daarmee een horizontale beleidsagenda met gecombineerde (financiële) ondersteuning en bekrachtiging vanuit de ministeries van EKZ en VWS. Ook de zorg moet circulair werken, de milieubelasting (door o.a. medicijnresten) verminderen en de CO₂ uitstoot reduceren.
- **Garandeer een adequate aanpassing van de zorgsector aan de gezondheidsrisico's van de klimaatcrisis (adaptatie).** Hiervoor is o.a. nodig: een focus op preventie, stimuleren van onderzoek naar klimaat, milieu en gezondheid, het treffen van voorbereidende maatregelen zoals hitteplannen, monitoring en bijsturing van doelen, en het onderwijzen van kennis en vaardigheden voor een adequate response op het veranderende klimaat.
- **Gebruik de synergie tussen klimaatdoelen en gezondheidsdoelen.** Bevorder een gezonde leefomgeving met beleidsprogramma's voor o.a. schone lucht, plantaardige voeding, en een groene omgeving. Dit is een win-win voor klimaat en gezondheid, zoals ook beschreven in de zojuist verschenen column in [het Parool](#). Stimuleer deze win-wins integraal in alle beleidsprogramma's voor klimaat en gezondheid, en bekrachtig deze met regelgeving en financiële prikkels.
- **Versterk het bewustzijn van de klimaatcrisis als ook een gezondheidscrisis, en omarm de zorgsector in het stimuleren van gedragsverandering in Nederland.** Zorgprofessionals worden gezien als de [meest betrouwbare beroepsgroep](#) en kunnen vanuit die positie een belangrijke rol spelen in het creëren van maatschappelijk draagvlak. Dit was duidelijk zichtbaar gedurende de coronacrisis, toen de zorgsector een belangrijke functie had in het motiveren tot gedragsverandering, zoals het houden van 1.5 meter afstand. De transitie naar een duurzame

samenleving zal om een enorme gedragsverandering vragen en hierin is de zorgsector onmisbaar.

- **Vertegenwoordig het gezondheidsperspectief binnen de Klimaatraad en stel personen aan met kennis en ervaring in de gezondheidszorg en expertise in Planetary Health** (de transdisciplinaire benadering van het verband tussen de gezondheid en het welzijn van mensen en de 'gezondheid' van de aarde).

Tot slot

De aanpak van de klimaatcrisis vraagt enorm veel van de Nederlandse bevolking. Onze mentale gezondheid, vooral die van jongeren, heeft een flinke klap gekregen tijdens de coronacrisis. De onzekerheid over onze toekomst door de klimaatcrisis en de uitdagingen om ons hieraan aan te passen zullen ook hun weerslag hebben. Nederland zal hierbij de zorgsector nodig hebben in de vorm van aandacht, zorg en het bieden van een toekomstperspectief. **Als groene zorgprofessionals hopen wij van harte dat u ons zal faciliteren in het pakken van onze rollen in deze gezondheids crisis door ons in de aanpak van de klimaatcrisis te betrekken.**

We denken graag verder mee over hoe bovenstaande punten nadere invulling te geven in het definitieve beleidsprogramma Klimaat.

Met vriendelijke groet,

Dr. Evelyn Brakema, huisarts i.o.
Voorzitter Groene Zorg Alliantie

Drs. Marije Baan, arts internationale
gezondheidszorg en tropengeneeskunde (AIGT)
Beleidsadviseur Groene Zorg Alliantie